

HANDIGE GIDS
VOOR OUDERS
GROEP 8

Alles over de
eindtoets

Inhoud

Een spannend jaar	03
De verplichte eindtoets in groep 8	04
Het schooladvies	05
Zes verschillende eindtoetsen	07
Zes eindtoetsen	08
Centrale eindtoets	10
Route8	12
IEP Eindtoets	14
Dia-eindtoets	16
AMN Eindtoets	18
CESAN Eindtoets	19
Oefenen of niet?	20
Dyslexie, dyscalculie en kleurenblindheid	21
Tips voor de toets	22

Een spannend jaar

Groep 8 is een spannend jaar. Niet alleen voor de kinderen, maar ook voor ouders. Na acht jaar samen op de basisschool waaiert de groep uit naar verschillende middelbare scholen. Niveauverschillen worden nadrukkelijker benoemd en komen tot uiting in het schooladvies.

Bovendien maken alle kinderen in groep 8 tussen half april en half mei een officiële eindtoets. Die meet wat je kind heeft geleerd op de basisschool. Vaak wordt de eindtoets nog 'de Cito-toets' genoemd, maar eigenlijk klopt dat niet meer. Er zijn namelijk nog vijf eindtoetsen die de school mag kiezen. Steeds meer scholen kiezen een alternatief voor de centrale eindtoets.

Als ouder van een kind in groep 8, heb je ongetwijfeld veel vragen. Hoe komt het schooladvies tot stand? Welke rol speelt de uitslag van de eindtoets? Wat moet ik me precies voorstellen bij zo'n verplichte eindtoets? En heeft het zin om ervoor te oefenen?

Het antwoord op al die vragen vind je in dit boekje. Je leest over de verschillen tussen de zes eindtoetsen, zowel inhoudelijk als wat betreft manier van afnemen. Over hoe de scores worden gepresenteerd en hoe je die moet interpreteren. Over hoe er wordt omgegaan met kinderen die bijvoorbeeld dyslectisch of kleurenblind zijn.

Natuurlijk krijg je ook tips over hoe je kind zich het beste kan voorbereiden op de eindtoets en wat je als ouder kunt doen. De allerbelangrijkste tip: relax en heb vertrouwen in je kind, dan komt het helemaal goed.

De verplichte eindtoets in groep 8

STEEDS MEER KEUZE IN TOETSEN

Sinds twee jaar zijn alle scholen verplicht om de leerlingen in groep 8 een eindtoets af te nemen. Konden scholen de eerste twee jaren nog kiezen uit drie verschillende eindtoetsen, met ingang van dit jaar zijn er zelfs zes eindtoetsen die scholen mogen gebruiken. De bekende Cito-toets verliest steeds meer terrein.

CONCURRENTIE VOOR CITO

Scholen mogen zelf kiezen welke eindtoets ze gebruiken, als het maar een eindtoets is die door het ministerie is goedgekeurd. In het schooljaar 2016-2017 zijn er zes goedgekeurde eindtoetsen: de centrale eindtoets (Cito), Route8, de IEP Eindtoets, de Dia-eindtoets, de AMN Eindtoets en de CESAN Eindtoets. De zes toetsen worden verderop uitgebreid besproken. Steeds meer scholen kiezen voor een van de andere toetsen dan Cito. In het eerste jaar werd op 95 procent van de scholen 'gewoon' de centrale eindtoets van Cito afgenomen. Vorig jaar koos een kwart van de scholen al voor Route8 of IEP.

De Dia-, AMN- en CESAN-eindtoets zijn pas in oktober toegevoegd aan het rijtje goedgekeurde toetsen. Veel scholen besluiten al eerder in het schooljaar welke eindtoets ze gaan gebruiken. Het aandeel van de drie nieuwe toetsen is dit schooljaar dan ook nog klein. Wel hebben er al heel wat scholen proefgedraaid met deze toetsen.

EINDTOETS NÁ HET SCHOOLADVIES: MINDER STRESS

De eindtoets wordt afgenomen tussen half april en half mei. Dat is een paar maanden nadat het schooladvies is geformuleerd. Dat haalt een hoop druk van de ketel. Je kind heeft niets meer te verliezen bij de eindtoets, omdat is afgesproken dat het schooladvies niet naar beneden wordt bijgesteld mocht je kind de toets slecht

maken. Andersom wel: scoort je kind beduidend hoger op de eindtoets dan het afgegeven schooladvies, dan kan het schooladvies alsnog naar boven worden bijgesteld.

KRITIEK OP DE OUDE SITUATIE

De verplichte eindtoets is ingevoerd na jarenlange kritiek op de oude Cito-toets in groep 8. Deze eindtoets in februari was niet verplicht, maar werd op zo'n 85 procent van alle basisscholen afgenomen. De Cito-toets had als doel te meten hoe ver een kind was in vergelijking met leeftijdsgenoten. Het was dus geen toets waarvoor je kon slagen of zakken.

De laatste jaren kwam er echter steeds meer kritiek. Cito-scores gingen hun eigen leven leiden en kregen een steeds grotere rol bij de doorverwijzing en toelating op het voortgezet onderwijs. Met alle gevolgen van dien. Steeds meer kinderen kregen last van stress, door de druk die ze voelden van ouders of leerkrachten. Juffen en meesters op hun beurt vonden het onterecht dat de score van de Cito-toets, niet meer dan een momentopname, zwaarder woog bij de toelating tot het voortgezet onderwijs dan hun eigen afgewogen advies.

NIET ALLE KINDEREN MOETEN DE EINDTOETS MAKEN

Scholen moeten verplicht een eindtoets afnemen in groep 8, maar sommige kinderen hoeven die niet te maken. Het gaat om leerlingen die zeer moeilijk lerend zijn en kinderen die meervoudig gehandicapt zijn. Ook kinderen die korter dan vier jaar in Nederland wonen en de taal nog niet voldoende beheersen, hoeven de eindtoets niet te maken (het mag het wel). Zit je kind op het speciaal onderwijs, dan is het ook niet verplicht de eindtoets te maken.

Het schooladvies

WELKE REGELS GELDEN ER VOOR HET SCHOOLADVIES?

In groep 8 krijgt je kind een schooladvies voor de overgang naar de middelbare school. Dat is een belangrijk moment in de schoolloopbaan. Sinds twee jaar gelden er nieuwe regels voor het schooladvies en de toelating tot het voortgezet onderwijs. Daarover bestaat nog wel onduidelijkheid, ook bij scholen. Op deze pagina's kun je lezen hoe het precies zit.

AFSPRAKEN MOGEN WEL

In veel regio's hebben het voortgezet onderwijs en de basisscholen afspraken voor het bepalen van schooladviezen. In deze zogeheten plaatsingswijzers wordt meestal gekeken naar de resultaten op de Cito-toetsen (van het leerlingvolgsysteem) vanaf groep 6 of 7. Vooral rekenen en begrijpend lezen wegen zwaar. Ook de entreetoets in groep 7 kan meewegen en in sommige gevallen wordt een extra toets afgenomen, zoals de NIO-toets. Een plaatsingswijzer moet altijd leiden tot een dubbelvoudig schooladvies.

UITGAAN VAN KANSEN

Het schooladvies van de basisschool bepaalt naar welk niveau je kind kan in het voortgezet onderwijs. Het schooladvies is bindend. Dat wil zeggen: de middelbare school moet je kind toelaten op het niveau van

het schooladvies. Een hoger niveau mag ook. Een kind lager plaatsen dan het schooladvies mag alleen wanneer ouders en leerlingen daar zelf om vragen. De regels voor het schooladvies en de toelating gaan dus uit van kansen voor kinderen. Kinderen krijgen de gelegenheid om op de middelbare school het geadviseerde niveau te proberen en te bewijzen dat ze een bepaald niveau aankunnen. In het verleden lieten scholen het vaak van de Cito-score afhangen of ze een kind daadwerkelijk toelieten. Dat kan nu dus niet meer.

HOE KOMT HET SCHOOLADVIES TOT STAND?

Bij het schooladvies kijkt de school naar de ontwikkeling en de prestaties van je kind door de jaren heen. Ook zaken als concentratie, zelfstandigheid, inzet, motivatie om te leren, ondersteuning vanuit de thuis-situatie, de sociale en emotionele ontwikkeling van je kind, aanleg en interesse worden meegenomen. Sommige scholen laten de leerlingen een vragenlijst invullen om zicht te krijgen op hun zelfbeeld en motivatie. De leerkracht in groep 8 gaat niet in zijn of haar eentje over het schooladvies. Ook de intern begeleider, leraren die je kind eerder in de klas hebben gehad en de directeur buigen zich erover.

AANVULLENDE EISEN MOGEN NIET

Plaatsingswijzers kunnen zowel scholen als ouders duidelijkheid bieden. Het is echter belangrijk om te weten dat ze een hulpmiddel zijn voor de basisschool en niet door de middelbare school als 'verkapte toelatingseis' mogen worden gebruikt. Met andere woorden: als de basisschool besluit om een ander schooladvies te geven dan je op grond van de plaatsingswijzer zou verwachten, dan heeft de middelbare school dat simpelweg te accepteren.

ENKEL- OF DUBBELVOUDIG ADVIES

De basisschool moet aangeven welk schoolniveau het beste bij je kind past. Soms is dat heel duidelijk, soms komen er twee niveaus in aanmerking. In het eerste geval zal je kind een 'enkelvoudig advies' krijgen, bijvoorbeeld havo. In het tweede geval kan de basisschool een schooladvies voor twee schoolsoorten geven, een 'dubbelvoudig schooladvies'. Bijvoorbeeld: vmbo-tl/havo of havo/vwo.

De middelbare school moet een kind dat havo-advies krijgt minimaal op havo-niveau plaatsen. Als de school een vmbo-tl/havo-klas, een havo-klas en een havo/vwo-klas heeft, mag de school wel zelf bepalen in welk van deze drie klassen jouw kind wordt geplaatst. De school mag je kind echter niet weigeren op het hoogste niveau van het schooladvies.

De overheid is een groot voorstander van een meer-voudig schooladvies. Staatssecretaris Dekker heeft er bij scholen extra op aangedrongen om dubbelvoudige schooladviezen te geven. Niet voor alle

leerlingen in groep 8 is immers al helemaal duidelijk welke schoolsoort voor hen het meest geschikt is. Deze kinderen hebben baat bij een meervoudig schooladvies van de basisschool, zodat zij in het voortgezet onderwijs meer kans krijgen om zich te bewijzen.

HET SCHOOLADVIES WORDT VOOR 1 MAART GEGEVEN

EINDTOETS EN SCHOOLADVIES

Alle leerlingen maken in groep 8 de verplichte eindtoets. De uitslag daarvan geldt als een tweede gegeven. De uitslag op de eindtoets mag niet gebruikt worden om het schooladvies naar beneden bij te stellen, ook niet als de score lager uitvalt dan verwacht. Je kind hoeft dus niet bang te zijn dat hij of zij de toets 'verknalt'.

Als de eindtoets hoger uitvalt dan het schooladvies, is de basisschool verplicht om het schooladvies te heroverwegen. In overleg met de leerling en zijn ouders kan de school het advies dan naar boven bijstellen. Maar let op: dit is niet verplicht - de school kan ook besluiten het oude advies te handhaven.

De afgelopen twee jaar waren scholen vrij terughoudend met het naar boven bijstellen van het schooladvies na een goed gemaakte eindtoets. Scholen zijn daarom dit jaar door de Onderwijsinspectie en het ministerie van Onderwijs nog eens extra op gewezen op de wettelijke verplichting om bij hogere toetsresultaten het advies te heroverwegen.

Als het advies naar boven wordt bijgesteld, moet je kind op dit niveau worden toegelaten. De middelbare school mag je kind dan dus niet weigeren omdat er vanwege het oorspronkelijke schooladvies twijfel is over of je zoon of dochter het niveau wel aankan.

Zes verschillende eindtoetsen TUSSEN HALF APRIL EN HALF MEI

Alle kinderen in groep 8 maken in het voorjaar een eindtoets. Er wordt mee gemeten wat je kind op de basisschool heeft geleerd. Het is niet zo dat de ene toets moeilijker is dan de andere. Wel is het zo dat ze allemaal net wat anders zijn.

SCHOOL MAG KIEZEN WELKE EINDTOETS WORDT GEBRUIKT.

Alle basisscholen zijn verplicht in groep 8 een eindtoets af te nemen. De scholen mogen zelf kiezen welke eindtoets ze willen gebruiken. Ze hebben de keuze uit zes verschillende eindtoetsen: de centrale eindtoets (Cito), ROUTE8, IEP Eindtoets, de Dia-eindtoets, de AMN Eindtoets en de CESAN Eindtoets.

De eindtoetsen hebben allemaal dezelfde functie: ze geven inzicht in de reken- en taalvaardigheid van een leerling aan het einde van de basisschool. Toch verschillen ze behoorlijk van elkaar. De manier van afnemen is anders, de eindscores zijn verschillend en ze worden ook niet allemaal op dezelfde tijd gehouden. Scholen hebben dus echt iets te kiezen.

KINDVRIENDELIJKE' EINDTOETS IS POPULAIR

De scholen hebben elk schooljaar tot 1 februari de gelegenheid om hun toets te kiezen. De Cito-toets heeft de afgelopen jaren terrein verloren aan de nieuwe eindtoetsen. Scholen vinden de alternatieven 'kindvriendelijker' doordat ze korter duren en/of digitaal worden afgenomen. Ook de manier van vragen stellen, de stof die wordt getoetst en het eindrapport zijn overwegingen die meespelen bij de keuze voor een eindtoets.

REKENEN, TAAL EN...

Alle eindtoetsen meten hoe goed je kind is in rekenen en taal. Maar in de eindtoetsen komen ook andere aspecten aan de orden. Iedere eindtoets legt zijn eigen accenten. Op pagina's hierna vind je allereerst een handig overzicht met de belangrijkste kenmerken en verschillen. Daarna worden de zes toetsen afzonderlijk nog uitgebreider beschreven.

ZIJN DE SCORES VAN ALLE EINDTOETSEN VERGELIJKBAAR?

Zes eindtoetsen die allemaal anders werken en andere accenten leggen: zijn die eigenlijk wel vergelijkbaar? In principe zou dat wel het geval moeten zijn. Alle eindtoetsen zijn namelijk gebaseerd op de officiële toetswijzer, die namens de overheid is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens. Welke eindtoets de school ook kiest, de toets zou altijd hetzelfde type scores moeten opleveren, die onderling vergelijkbaar zijn, ook al worden er verschillende schaalwaarden gebruikt.

Tijdens de eerste twee jaren sinds de invoering van de verplichte eindtoets, bleek het in de praktijk toch een beetje anders te liggen. Leerlingen die de toets van ROUTE8 maakten kregen gemiddeld een lager advies, terwijl de IEP Eindtoets juist iets hogere adviezen geeft voor de middelbare school. Dit lag niet aan de achtergrond van de betreffende leerlingen maar aan een verschil in normering tussen de toetsen en de vrij ruime interpretatiemogelijkheden van de regels. Het ministerie van Onderwijs werkt voor volgend jaar aan een oplossing.

DE EINDTOETS GEEFT INZICHT IN DE REKEN- EN TAALVAARDIGHEID VAN JE KIND!

Zes eindtoetsen

KENMERKEN EN VERSCHILLEN IN VOGELVLUCHT

CENTRALE EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

Cito, in opdracht van het College voor Toetsen en Examens (CvTE)

ONDERDELEN:

Taal en rekenen. Het onderdeel Wereldoriëntatie is facultatief

DIGITAAL OF PAPIER?

Beide zijn mogelijk

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet adaptief. Er zijn twee niveaus van de eindtoets

HOE LANG MEE BEZIG:

3 ochtenden: 9:00-11:30 uur

WANNEER:

Papieren versie: dinsdag 18, woensdag 19 en donderdag 20 april
Digitale versie: dinsdag 18 t/m vrijdag 21 april;
óf maandag 1 t/m vrijdag 12 mei

UITSLAG:

Enkele weken na afname

ROUTE 8

ONTWIKKELD DOOR:

A-vision

ONDERDELEN:

Taal en Rekenen. Het onderdeel Functioneren (zelfconcept en werkhouding) is optioneel

DIGITAAL OF PAPIER?

Uitsluitend digitaal (via internet)

WEL/NIET ADAPTIEF?

Wel adaptief. Leerlingen mogen bovendien zelf bepalen in welke volgorde ze de onderdelen maken

HOE LANG MEE BEZIG:

2 à 3 klokuren

WANNEER:

Tussen 15 april en 15 mei. Scholen kunnen zelf de afnamedatum bepalen

UITSLAG:

Binnen 5 werkdagen na afname van de toets

BUREAU ICE IEP EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

Bureau ICE

ONDERDELEN:

Taal en rekenen

DIGITAAL OF PAPIER?

Op papier; de kinderen schrijven in het toetsboekje

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

Twee ochtenden, ongeveer 2 uur per ochtend

WANNEER:

Dinsdag 18 en woensdag 17 april

UITSLAG:

Binnen drie weken na afname

dia • eindtoets

DIA-EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

Diataal BV (gelieerd aan Rijksuniversiteit Groningen)

ONDERDELEN:

Taal en rekenen

DIGITAAL OF PAPIER?

Digitaal

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet. Wel is er een makkelijker variant beschikbaar

HOE LANG MEE BEZIG:

Twee keer anderhalf uur op één dagdeel

WANNEER:

Tussen 15 april en 15 mei. Scholen kunnen zelf de afnamedatum bepalen

UITSLAG:

29 mei

AMN EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

AMN

ONDERDELEN:

Taal en rekenen

DIGITAAL OF PAPIER?

Digitaal

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

2-4 uur

WANNEER:

Tussen 15 april en 15 mei. Scholen kunnen zelf de afnamedatum bepalen

UITSLAG:

Uiterlijk 25 mei

CESAN EINDTOETS

ONTWIKKELD DOOR:

CESAN, gelieerd aan o.a. Junior Einstein

ONDERDELEN:

Taal, rekenen en sociale-mediavaardigheden

DIGITAAL OF PAPIER?

Papier

WEL/NIET ADAPTIEF?

Niet adaptief

HOE LANG MEE BEZIG:

Twee ochtenden

WANNEER:

Dinsdag 18 en woensdag 19 april

UITSLAG:

4-5 weken na het maken van de toets

ALLE TOETSEN ADAPTIEF?

Bij een adaptieve toets, die op de computer wordt gemaakt, past de inhoud van de opgaven zich automatisch aan het niveau van de leerling aan. Maakt een kind veel fouten, dan worden op de opgaven wat makkelijker. Gaat het erg goed, dan krijgt het kind wat pittiger opgaven. In 2017 is alleen de eindtoets van ROUTE8 adaptief. Volgend jaar verandert dat. In 2018 zijn in ieder geval de AMN Eindtoets en de digitale versie van de centrale eindtoets ook adaptief.

REFERENTIE-NIVEAUS

Alle rapportages van de eindtoetsen laten zien welk 'referentieniveau' de leerling beheerst voor taal, taalverzorging en rekenen. Referentieniveaus geven aan hoe ver je kind is in de beheersing van lesstof en vaardigheden. Ze stoppen niet bij de basisschool, maar lopen door op de middelbare school. De meeste kinderen zitten na acht jaar basisonderwijs op niveau 1F. Sommigen zijn minder ver, anderen zijn juist verder en zitten al op referentieniveau 1S of 2F. Meer weten? Lees dan

<http://www.thuisinonderwijs.nl/referentieniveaus-wat-betekenen-ze/>

DE CENTRALE EINDTOETS VAN CITO*

Veel kinderen in groep 8 maken de centrale eindtoets, die veel lijkt op de oude Cito-toets in groep 8. Op deze pagina's kun je zien wat de centrale eindtoets inhoudt en wat de uitslag je precies vertelt.

TAAL EN REKENEN

De centrale eindtoets bestaat uit twee verplichte onderdelen: Nederlandse taal en rekenen. Daarnaast kan de school een extra onderdeel afnemen, Wereldoriëntatie, maar dat hoeft niet. In de voorgaande jaren deed 70% van de scholen die de centrale eindtoets afnam mee aan het onderdeel Wereldoriëntatie. De centrale eindtoets neemt drie dagdelen in beslag en duurt daarmee het langst van alle eindtoetsen. Het onderdeel Wereldoriëntatie wordt ook op deze drie dagdelen afgenomen.

*CITO EN HET CVTE

De centrale eindtoets wordt meestal gewoon 'de Cito-toets' genoemd, net als zijn roemruchte voorganger. Ook deze toets is ontwikkeld door Cito, maar de opdrachtgever hiervoor is het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Dat is dezelfde organisatie die verantwoordelijk is voor de centrale examens in het voortgezet onderwijs.

TAAL

Het onderdeel Taal bestaat in totaal uit 135 opgaven, die zijn onderverdeeld in de categorieën lezen, woordenschat, schrijven en taalverzorging.

Lezen	45 opgaven:
Begrijpend lezen	25 opgaven
Samenvatten	10 opgaven
Opzoeken	10 opgaven
Woordenschat	20 opgaven
Schrijven	20 opgaven
Taalverzorging	50 opgaven:
Spelling	20 opgaven
Werkwoorden	10 opgaven
Niet-werkwoorden	10 opgaven
Grammatica	15 opgaven
Interpunctie	15 opgaven

REKENEN

Getallen	30 opgaven
Verhoudingen	20 opgaven
Meten en meetkunde	20 opgaven
Verbanden	15 opgaven

WERELDORIËNTATIE (OPTIONEEL)

Aardrijkskunde	30 opgaven
Geschiedenis	30 opgaven
Natuuronderwijs	30 opgaven

MAKKELIJKE EN MOEILIJKE VRAGEN

Iedere dag begint de toets met een aantal relatief makkelijke vragen. Daarna wisselen makkelijke en moeilijke vragen elkaar af.

OP PAPIER OF DIGITAAL

De centrale eindtoets kan zowel op papier als op de computer worden gemaakt. De school maakt de keuze. Bij de papieren toets staan de opgaven in een boekje. De antwoorden moeten met potlood worden aangestreept op een los antwoordblad. De kinderen mogen een gum gebruiken om fouten te verbeteren. De onderdelen, de volgorde van de taken het aantal opgaven van de papieren en de digitale versie zijn hetzelfde. De opgaven zijn wel anders, omdat de toetsen in verschillende weken worden gemaakt. De centrale eindtoets moet gemaakt worden zonder hulpmiddelen. Dat betekent dat bijvoorbeeld tafelkaarten of breukenposter die normaal gesproken in het lokaal hangen tijdens de toets niet zichtbaar mogen zijn. De leerlingen mogen geen rekenmachine gebruiken, maar wel een liniaal. Kladpapier gebruiken mag wel, bijvoorbeeld om de rekenopgaven op uit te rekenen.

ZIEK TIJDENS DE CITO'S?

Als je kind ziek is op (een van) de toetsdagen, kan het de toets inhalen. Dat inhalen gebeurt altijd via de computer. De digitale eindtoets bevat alleen de onderdelen taal en rekenen.

EN DAN... DE UITSLAG

De uitslag van de centrale toets komt een paar weken nadat de toets is gemaakt. De school krijgt schriftelijke leerlingrapportages van alle kinderen in groep 8 toegestuurd (maar kan ze ook digitaal inzien). In deze leerlingenrapportage, die je kind mee naar huis krijgt, staat hoeveel vragen je kind goed had voor rekenen, Nederlandse taal en - indien gemaakt - wereldoriëntatie. De score van jouw kind is afgezet tegen de gemiddelde score van alle kinderen die de toets hebben gemaakt. De rapportage geeft grafieken en een score per onderdeel en een totaalscore (de bekende 'Cito-score'). Ook geeft het rapport aan welk referentieniveau je kind heeft gehaald op taal en rekenen. De totaalscore is een cijfer tussen 501 en 550. Dat cijfer geeft aan welk schoolniveau waarschijnlijk het beste bij je kind past in het voortgezet onderwijs. Hiernaast zie je precies welke brugklatype hoort bij welke Cito-score.

501 - 520	Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
519 - 525	Vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
523 - 528	Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
529 - 533	Vmbo gemengde / theoretische leerweg
533 - 536	Vmbo gemengde / theoretische leerweg en havo
537 - 540	Havo
540 - 544	Havo / vwo
545 - 550	Vwo

PROBEER HET ZELF!

Op de website www.centraleeindtoetspo.nl kun je nog meer informatie vinden over de centrale eindtoets. Leuk is de mogelijkheid om zelf een voorbeeldtoets te maken. Die geeft je een goed beeld van hoe de toets eruitziet, hoe de vragen worden gesteld en welk niveau er ongeveer van je kind wordt verwacht. De antwoorden worden ook gegeven, zodat je kunt controleren hoe goed je het hebt gedaan.

TOETS OP TWEE NIVEAUS

Er zijn twee versies van de centrale eindtoets: een gewone (de eindtoets Basis) en een extra makkelijke versie (eindtoets Niveau). De makkelijke versie is voor kinderen die een basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg zullen gaan volgen. De school mag per leerling kiezen welke versie wordt gemaakt.

MEER WETEN? WWW.CENTRALEEINDTOETSPO.NL

ROUTE8 > DE ENIGE ADAPTIEVE EINDTOETS

De eindtoets van ROUTE8 is de enige adaptieve toets die scholen kunnen kiezen. De toets wordt via internet gemaakt en past zich tijdens het maken aan het niveau van je kind aan. Er is dus geen spraken van 'dé ROUTE8-toets' - ieder kind maakt zijn of haar eigen unieke toets.

MINDER FRUSTRATIES EN MINDER TIJD KWIJT

Hoe werkt dat dan, zo'n adaptieve toets? Tijdens het maken van de toets wordt direct bijgehouden of je kind een vraag goed of fout beantwoordt. Goede antwoorden leiden tot moeilijkere vragen, bij fouten worden de vragen juist gemakkelijker. Goede leerlingen kunnen zo (te) makkelijke vragen overslaan en zwakkere leerlingen hoeven zich niet door (te) moeilijke vragen heen te worstelen. Dat voorkomt niet alleen frustraties, maar scheelt ook veel tijd. De ROUTE8-toets is de 'snelste' eindtoets: in 2 à 3 uurtjes is de toets gemaakt.

VEEL KEUZEVRJHEID

Doordat de ROUTE8-toets zowel digitaal als adaptief is, is er vrij veel ruimte in de manier van maken. Zo mag je kind zelf kiezen in welke volgorde het de verschillende onderdelen wil doen. Ook hoeven niet alle kinderen op hetzelfde moment achter de computer of tablet plaats te nemen. Het risico dat kinderen die de toets eerder gemaakt hebben vragen doorspelen aan klasgenoten is minimaal. Welke vragen je kind precies krijgt is immers afhankelijk van zijn of haar niveau. Daarnaast is de database aan vragen erg groot. Zelfs kinderen met exact hetzelfde niveau krijgen daardoor verschillende vragen voorgeschoteld.

ZIEK, OF KONIJN DOOD?

Is je kind ziek, of van slag doordat bijvoorbeeld net de avond ervoor het konijn is doodgegaan? Dan is het geen punt om de toets op een ander moment te maken. Als de toets maar wordt gemaakt in tussen 15 april en 15 mei. Daarnaast hoeft de toets hoeft niet in één keer te worden gemaakt. Kinderen kunnen tussentijds stoppen en op een later tijdstip weer verder gaan. Het is natuurlijk wel aan de school hoeveel vrijheid hiervoor wordt geboden.

WIE ZIJN DE MAKERS?

ROUTE8 is ontwikkeld door onderwijsadviesbureau A-Vision in Apeldoorn. Dit bureau is gespecialiseerd in het ontwikkelen en afnemen van digitale tests ten behoeve van het onderwijs en van studie- en loopbaanadviezen.

NEGEN DEELTOETSEN

ROUTE8 is opgedeeld in negen deelttoetsen: vier voor Rekenen en vijf voor Taal. Optioneel kan de school ook het onderdeel Functioneren afnemen. Elk onderdeel begint met een voorbeeldvraag. Opvallend is de deelttoets 'luistervaardigheid' van het onderdeel Taal. ROUTE8 is de enige eindtoets waar luistervaardigheid aan bod komt. Je kind krijgt een aantal fragmenten te zien en te horen (via oordopjes) waarover vragen worden gesteld. Tijdens het beantwoorden van de vragen kunnen de fragmenten altijd teruggekeken worden.

REKENEN

Het onderdeel Rekenen bestaat uit vier deelttoetsen: **Getallen**
Verhoudingen
Metten en meetkunde
Verbanden

'KALE SOMMEN'

EN VERHAALTJESSOMMEN

Cito-toetsen staan bekend om de vele verhaaltjessommen die erin voorkomen. Kinderen die moeite hebben met taal lopen daar vaak in vast. De rekenopgaven van ROUTE8 zijn minder 'talig' en leveren een mix van sommen met context (verhaaltje) en zonder context ('kale sommen').

TAAL

Het onderdeel Taal bestaat uit vijf deelttoetsen:

Luistervaardigheid

Leesvaardigheid

Taalverzorging

Spelling
Werkwoorden
Niet-werkwoorden
Interpunctie

Woordenschat

Syntactische kennis (synonieme zinnen en uitdrukkingen)
Semantische kennis (woordbetekenis en woorden met gelijke betekenis)

Begrippenlijst

Zinsontleding
Woord benoemen

FUNCTIONEREN

Het onderdeel Functioneren is een optioneel gedeelte. De school bepaalt of dit deel wel of niet wordt gemaakt. Bij deze vragen is er geen sprake van goede of foute antwoorden. Je kind moet aangeven in hoeverre stellingen bij hem of haar passen. Dit zijn stellingen over bijvoorbeeld concentratie en motivatie, zelfbeeld en sociaal functioneren. Op basis van de antwoorden wordt een 'persoonlijkheidsprofiel' opgesteld, dat als apart rapport wordt meegestuurd met de uitslag.

UITSLAG BINNEN DRIE DAGEN

Als je kind de ROUTE8-toets maakt, hoeft het niet lang op de uitslag te wachten. Binnen vijf werkdagen nadat alle kinderen van de school de toets hebben gemaakt, krijgt de school de rapportages al toegestuurd.

Het scorerapport geeft per onderdeel en per deelttoets aan welk niveau je kind heeft gehaald. Ook is er een totaalscore voor de onderdelen Taal en Rekenen. De wordt weergegeven met een rode stip op de balk met een schaal van 100-300. Net als bij de Cito-score komt de behaalde ROUTE8-score overeen met een adviesniveau voor een brugklatype:

< 141	Praktijkonderwijs
141 - 169	Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
170 - 180	Vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
181 - 186	Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
187 - 194	Vmbo kaderberoepsgerichte en gemengde/theoretische leerweg
195 - 202	Vmbo gemengde/theoretische leerweg
203 - 211	Vmbo theoretische leerweg / havo
212 - 218	Havo
219 - 228	Havo / vwo
> 228	Vwo

BELLA EN BINK

ROUTE8 maakt gebruik van stripfiguurtjes die je kind helpen en uitleg geven. Dit zijn Bella en Bink. Voordat je kind aan de toets begint, leggen Bella en Bink in een filmpje uit wat je kind te wachten staat.

ABC

MEER WETEN? NEEM EENS EEN KIKJE OP WWW.ROUTE8.NL.

IEP EINDTOETS > SCHRIJVEN IN EEN VROLIJK BOEKJE

De eindtoets met de vrolijkste naam is IEP. Het is een afkorting, maar je zegt gewoon 'iep'. Van de zes toetsen heeft de IEP Eindtoets de meest frisse en kindvriendelijke uitstraling. De toetsboekjes, waarin je kind mag schrijven, lijken wel wat op een kindertijdschrift en zien er modern uit.

TAAL GEEN STRUIKELBLOK

Een van de uitgangspunten bij de IEP Eindtoets is dat het gebruikte taalniveau in de opgaven geen onnodig struikelblok mag vormen om de vraag goed te beantwoorden. In de vragen worden korte, eenvoudige zinnen gebruikt, zonder moeilijke woorden. Iedere nieuwe zin begint op een nieuwe regel. Dat maakt de vragen makkelijk leesbaar.

Bij de rekenopgaven is het taalniveau bewust lager dan het rekenniveau dat wordt gemeten. Kinderen die moeite hebben met taal, kunnen de opgave dus ook begrijpen.

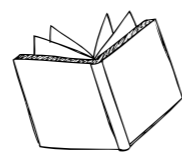
Het streven van de makers van IEP is om een toets te maken die voor kinderen prettig en leuk is om te maken. Een ontspannen, gemotiveerd kind laat beter zien wat hij kan, zo is de achterliggende gedachte.

OOK OPEN VRAGEN

IEP is de enige eindtoets die naast meerkeuzevragen met drie of vier antwoorden ook open vragen bevat, zowel bij rekenen als bij taal. Volgens de makers is een open vraag in sommige gevallen geschikter om vaardigheden te meten dan een multiple choice vraag. Bij een open vraag moeten kinderen namelijk volledig zelfstandig het antwoord produceren. Met herkennen van het juiste antwoord, wegstrepen van foute antwoorden of domweg gokken komen ze er niet. De IEP Eindtoets begint met makkelijke opgaven en loopt op in niveau. In totaal heeft je kind ongeveer vier uur nodig om de toets te maken, verdeeld over twee ochtenden.

WIE ZIJN DE MAKERS?

De IEP Eindtoets is gemaakt door Bureau ICE. De eindtoets was het eerste project van dit bedrijf in het basisonderwijs, maar het had daarvoor al 25 jaar ervaring met het maken van toetsen en examens voor het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

TAAL EN REKENEN

De IEP Eindtoets bestaat uit twee opgavenboekjes, beide met twee delen (taal en rekenen). Op beide toetsdagen maakt je kind een toetsboekje.

REKENEN

Het onderdeel Rekenen toetst de volgende vaardigheden:

Getallen	22 opgaven
Verhoudingen	18 opgaven
Metten en meetkunde	14 opgaven
Verbanden	11 opgaven

TAAL

Het onderdeel Taal toetst de vaardigheden:

Lezen	
Techniek en woordenschat	5 opgaven
Opzoeken	6 opgaven
Begrijpen	19 opgaven
Interpreteren, evalueren en samenvatten	20 opgaven

Taalverzorging

Werkwoordspelling	14 opgaven
Niet-werkwoordspelling	30 opgaven
Leestekens	6 opgaven

BINNEN DRIE WEKEN: HET RAPPORT

Binnen drie weken na de IEP Eindtoets krijgt de school de uitslagen. De rapportage bestaat uit een overzichtelijke kaart die precies aangeeft hoe ver je kind is met rekenen en taal. Je kunt in één oogopslag zien of je kind de referentieniveaus voor taal en rekenen al heeft bereikt, of al verder of nog minder ver is. Verder krijg je per gemaakt onderdeel te zien hoeveel procent van de opgaven je kind goed heeft gemaakt.

Ook is er een schaal met een totaalscore (een getal tussen 50 en 100), die aangeeft welk schooltype bij je kind past:

50 - 61	Vmbo basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg
62 - 70	Vmbo kaderberoepsgerichte en gemengde/theoretische leerweg
71 - 76	Vmbo gemengde/theoretische leerweg
77 - 81	Vmbo gemengde/theoretische leerweg/havo
82 - 86	Havo
87 - 92	Havo/vwo
93 - 100	Vwo

BEKIJK DE VOORBEELDOPGAVEN

Wil je weten hoe de IEP-eindtoets er uitziet? Op de website www.toets.nl/voorbereiden-op-eindtoets is het mogelijk om voorbeeldopgaven te zien van taal en rekenen.

MEER WETEN? WWW.TOETS.NL/VOOROUDEERS

DIA-EINDTOETS > DIGITALE TOETS IN ÉÉN DAGDEEL

Het grote verschil tussen de Dia-eindtoets en de andere eindtoetsen? De aparte woordenschattoets, die nagaat in hoeverre je kind overweg kan met schooltaalwoorden.

KORT EN BOEIEND

Net als de digitale toetsen van Route8 en AMN, is de Dia-eindtoets een toets die niet veel tijd in beslag neemt. De kinderen zijn er twee keer anderhalf uur mee bezig, op één dagdeel. Voor veel scholen en kinderen is de korte duur van deze toetsen een groot pluspunt. Dia ontwikkelt zijn toetsen – het bedrijf maakt ook toetsen voor het leerlingvolgsysteem – op basis van een ontwikkelingsgerichte visie op leren. Die visie gaat uit van de gedachte dat kinderen zich ontwikkelen op basis van opgaven die voor hen betekenisvol en interessant zijn. Dat zie je ook terug in de eindtoets. De rekenopgaven gaan uit van situaties die kinderen in het dagelijks leven tegenkomen en de teksten in het onderdeel begrijpend lezen sluiten aan bij hun belevingswereld en interesses.

VIER DEELTOETSEN

De Dia-eindtoets bestaat uit vier onderdelen: rekenen, begrijpend lezen, taalverzorging en woordenschat. Rekenen weegt het zwaarst (40%), gevolgd door begrijpend lezen (30%), taalverzorging (20%) en woordenschat (10%).

De makers hebben goed gekeken naar de kritiek die Cito-toetsen vaak oogsten. Bij de rekenopgaven wordt veel beeld gebruikt, in plaats van verhaaltjes. Zo vormt taal geen struikelblok voor de kinderen. Spelling wordt niet getoetst door het aanwijzen van fout gespelde woorden (de manier van toetsen die Cito gebruikt), maar door middel van een dictee.

APARTE TOETS WOORDENSCHAT

Van de zes eindtoetsen is de Dia-eindtoets de enige die een aparte toets woordenschat heeft. Volgens Dia is woordenschat namelijk een belangrijke voorspeller van schoolsucces. Voor alle vakken is een goede woordenschat van belang, vooral als het gaat om schooltaalwoorden. Waar in de centrale eindtoets aandacht is voor basiswoordenschat en speciale moeilijke woorden, richt de Dia-eindtoets zich op schoolwoorden: woorden die je kind nodig heeft op school, en straks dus ook in het voortgezet onderwijs.

Rekenen

42 opgaven
70 minuten

Begrijpend lezen

65 opgaven
70 minuten

Taalverzorging

48 opgaven
25 minuten

Woordenschat

36 opgaven
20 minuten

29 MEI: DE UITSLAG

Op 29 mei krijgen de school de uitslagen van de Dia-eindtoets. Voor alle kinderen is er een leerling-rapport. Dit rapport is makkelijk af te lezen en er staat duidelijke uitleg bij.

Dankzij de overzichtelijke vormgeving zie je in één oogopslag hoe goed je scoort op de getoetste onderdelen en welk schoolniveau daarbij hoort. Prettig is dat niet alleen wordt aangegeven dat je dochter voor een bepaald vak een havo-niveau heeft, maar dat je ook precies kunt zien of dat nét havo, gemiddeld havo of bijna vwo is, en alles daartussenin.

De eindscore wordt weergegeven in een getal tussen 321 en 391. Op een schaalverdeling kun je aflezen welk schooladvies daarbij hoort:

- 333 – 349 Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
- 349 – 354 Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
- 354 – 361 Vmbo gemengde/theoretische leerweg
- 361 – 370 Havo
- 370 – 391 Vwo

DE REKENOPGAVEN GAAN UIT VAN SITUATIES DIE KINDEREN IN HET DAGELIJKS LEVEN TEGENKOMEN EN DE TEKSTEN IN HET ONDERDEEL BEGRIJPEND LEZEN SLUITEN AAN BIJ HUN BELEVINGSWERELD EN INTERESSES.

AMN EINDTOETS > TOETS ZONDER FRANJE

EINDTOETS ALS STARTPUNT

Bij AMN noemen ze hun digitale eindtoets intern wel 'de eindtoets zonder naam'. Ze wilden namelijk een eindtoets maken zonder toetsers en bellen, die gewoon doet waarvoor hij bedoeld is: meten wat er moet worden gemeten, met zo min mogelijk belasting voor de kinderen en een betrouwbare uitslag. Dat vertaalt zich in korte, duidelijk weergegeven vragen in een vrij sobere vormgeving. Eigenlijk is de AMN eindtoets maar het halve werk. Het is namelijk de bedoeling (niet verplicht) dat de school je kind ook de toets Aansluiting PO-VO laat maken. Dat is een veel langere toets van wel 6 uur, die in vier sessies gemaakt wordt. Deze toets kijkt niet alleen naar wat je kind al geleerd heeft op het gebied van taal en rekenen. Er wordt ook onderzocht wat je kind in aanleg in huis heeft én hoe gemotiveerd hij of zij is om eruit te halen wat erin zit. Want dat zijn belangrijke voorspellers voor studiesucces en leerresultaten.

Rekenen

Getallen	30 vragen
Verhoudingen	25 vragen
Meten en meetkunde	21 vragen
Verbanden	16 vragen
Gemengde opgaven	

Taal

Lezen	51 vragen
Spelling	25 vragen
Werkwoordspelling	21 vragen
Leestekens, hoofdletters en trema's	10 vragen
Opzoeken	8 vragen

EIND MEI: DE UITSLAG

Uiterlijk 25 mei krijgt de school de uitslagen toegestuurd. De informatie in het leerlingrapport is sober. Per onderdeel laat het zien op welk referentieniveau je kind heeft gepresteerd. Ook wordt een totaalscore gegeven op een schaal van 1 tot 1000, dat aangeeft welk niveau voor jouw kind wordt geadviseerd in het voortgezet onderwijs:

14 – 108	Vmbo basisberoepsgerichte leerweg
108 – 182	Vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg
182 – 255	Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
255 – 314	Vmbo kaderberoepsgerichte en gemengde/theoretische leerweg
314 – 414	Vmbo gemengde/theoretische leerweg
414 – 518	Vmbo gemengde/theoretische leerweg / havo
518 – 659	Havo
659 – 812	Havo / vwo
812 – 1000	Vwo

MEER WETEN?
WWW.AMN.NL/ONDERWIJS/PO/EINDTOETS-PO/

CESAN EINDTOETS > REKENEN, TAAL EN SOCIAL MEDIA

Taal en rekenen meten alle eindtoetsen, maar de CESAN eindtoets heeft een opvallende hedendaagse toevoeging: sociale-mediavaardigheden.

NO-NONSENSE TOETS

Net als de AMN Eindtoets profileert de CESAN Eindtoets zich als een toets zonder fratsen. No-nonsense, zeggen de makers. Niets leidt af van waar de toets voor is bedoeld; het zo nauwkeurig mogelijk meten van het niveau van iedere leerling op de verschillende onderdelen.

De papieren toets ziet er dan ook wat saai uit, maar misschien is sober een beter woord. Plaatjes staan er amper in. Er worden alleen afbeeldingen gebruikt waar leerlingen informatie uit moeten halen om de vraag te kunnen beantwoorden.

De CESAN Eindtoets wordt gemaakt met papier en potlood. De opgaven staan in een boekje, de antwoorden moeten op een apart papier worden ingevuld. Er worden alleen meerkeuzevragen gesteld.

WAT WEET JE KIND OVER SOCIAL MEDIA?

Uiteraard meet deze eindtoets hoe goed je kind is in rekenen en taal, maar er is nog een derde onderdeel: sociale-mediavaardigheden. Dit laat zien hoe je kind omgaat met computers, smartphones, tablets, internetgedrag, social media en of je zoon of dochter zich

ZO ZIET EEN TOETSDAG ERUIT

Je kind is twee ochtenden van maximaal 3,5 uur bezig met de CESAN Eindtoets. Op beide dagen wordt er gerekend en aan taal gewerkt. Op de tweede dag komen ook de social media aan bod. Elke toetsdag begint met een kwartiertje uitleg. Daarna gaat je kind 80 minuten rekenen. Na vijf minuten pauze volgt dan een uur taal. Daarna is er 10 minuten pauze en volgt een blok van 20 minuten taal, op de tweede dag nog gevolgd door een half uurtje social media.

bewust is van de voor- en nadelen. Er staan bijvoorbeeld vragen in over welke zoektermen je moet gebruiken in Google, hoe je een menu van een website moet lezen en of je iedereen kunt vertrouwen op internet. De score die je kind haalt in het gedeelte sociale-mediavaardigheden telt overigens niet mee voor de vaststelling van het schooladvies.

Rekenen	90 opgaven
Getallen, verhoudingen, meten en meetkunde en verbanden	
Taal	120 opgaven
Lezen	80 opgaven
Taalverzorging	40 opgaven
Sociale-mediavaardigheden	20 opgaven

SNEAK PREVIEW

Ben je benieuwd hoe de CESAN Eindtoets eruitziet? Op de website van CESAN kun je brochure over de toets downloaden. In deze brochure staat ook een proeftoets. Zie www.eindtoetsen.nl

MAAND WACHTEN OP DE UITSLAG

Half mei ontvangt de school de rapportages van de toets. Op het leerlingrapport is te zien hoeveel vragen je kind goed had per onderdeel en welk referentieniveau je kind per vak heeft behaald. Ook wordt een totaalscore vermeld, die overeenkomt met een geadviseerd schooladvies. Bij het verschijnen van dit boekje had CESAN de scoretabel nog niet gepubliceerd.

MEER WETEN?
WWW.EINDTOETSEN.NL/DE-CESAN-EINDTOETS/KENMERKEN

Oefenen voor de eindtoets

WEL OF NIET DOEN?

Als je in Google zoekt op 'oefenen voor de eindtoets', buitelen er tientallen sites over je beeldscherm waar je kind - al dan niet tegen betaling - aan zijn 'Cito'-vaardigheden kan werken. Is het nuttig of nodig om te oefenen voor de eindtoets?

ACHT JAAR 'OEFENEN' IS VOLDOENDE

Oefenen voor de eindtoets is niet nodig. De acht jaren op de basisschool vormen één grote oefensessie! De eindtoets doet immers niets meer of minder dan meten wat je kind heeft geleerd op het gebied van taal en rekenen in acht jaar basisschool. Je kind kan niet zakken of slagen voor de eindtoets. Extra oefenen of leren voor de eindtoets is niet nodig. Door - bijvoorbeeld met veel oefenen - te veel nadruk te leggen op toetsen, raken kinderen alleen maar gestreter, wat de resultaten niet ten goede komt. Als je kind lekker in zijn vel zit, zal het bij de eindtoets gewoon laten zien wat in zijn vermogen ligt. Precies waar de toets voor is bedoeld. Dat er toch zo'n groot aanbod is van oefensites en -boekjes, is vooral een erfenisje uit het verleden. Voor 2016 woog de Cito-score zwaar mee bij het schooladvies en de toelating tot het voortgezet onderwijs. De verleiding om de uitslag met oefenen 'op te krikken' was voor veel ouders groot. Nu de uitslag van de verplichte eindtoets niet meer meeweegt voor het schooladvies of de toelating, speelt dat niet meer. Is oefenen dan helemaal uit den boze? Nee hoor. Als je kind moeite heeft met staartdelingen of de spelling

van werkwoorden lastig vindt, kan het echt geen kwaad als je hiermee thuis aan de slag gaat. Het zijn immers vaardigheden die je kind wel zou moeten beheersen. Als het je kind met thuis oefenen en extra uitleg van jou wel lukt, heeft hij daar de rest van zijn leven profijt van. Overleg wel even met de leerkracht hoe je dit het beste kunt aanpakken. Begin echter niet in de weken voorafgaand aan de eindtoets nog met oefenen, dat legt te veel de druk op de toets en geeft een vertekend beeld van het niveau van je kind. Wacht liever tot de uitslag bekend is en ga dan aan de slag met de onderdelen waarop je kind nog niet zo goed scoorde. Op die manier kun je de eindtoets gebruiken om de basis te versterken waarmee je kind aan de brugklas begint.

BEREID JE KIND VOOR OP DE EINDTOETS

Oefenen voor de eindtoets is dus niet nodig, maar het kan wel goed zijn om je kind voor te bereiden op de toets. Soms zijn kinderen toch wel een beetje zenuwachtig voor de toets. Dan beginnen ze er rustiger aan als ze weten wat hen ongeveer te wachten staat. Op school wordt daarom vrijwel altijd een aantal voorbeeldopgaven gemaakt, zodat de kinderen weten hoe de toets er ongeveer uitziet, wat de vraagstelling is en hoe ze moeten antwoorden. Voor de meeste kinderen is dat voldoende voorbereiding. Sommige kinderen vinden het prettig als er verder zo weinig mogelijk aandacht aan de eindtoets wordt besteed: de toetsdag is een dag als alle andere. Voor andere kinderen is het fijn als ze een beetje extra worden aangemoedigd ('doe je best, je kunt 't!') of een beetje in de watten worden gelegd ('s avond het lievelingseten eten, of wat langer een computerspelletje mogen spelen). Als ouder ken je je kind het beste. Zie ook: Tips voor de toets (blz. 22).

OEFENEN VOOR BIJSTELLING VAN HET SCHOOLADVIES? DOE HET NIET!

De toetsuitslag telt niet mee voor het schooladvies. Maar als je kind hoger scoort dan het schooladvies, moet de school overwegen het schooladvies naar boven bij te stellen. Bij een tegenvallend schooladvies zou je in de verleiding kunnen komen om intensief met je kind te gaan oefenen in de hoop dat het een hogere Cito-score haalt en daarmee mis-

schien alsnog een hoger schooladvies. Hoe groot ook de verleiding: doe het niet! Juist bij twijfel over het schooladvies is het verstandig om je kind de eindtoets zo 'neutraal' mogelijk te laten maken. Op die manier vormt de eindtoets namelijk een perfecte second opinion. Heeft de school je kind inderdaad te laag ingeschat, dan blijkt dat wel uit een goed gemaakte toets. Geeft de uitslag de school gelijk, dan heb jij zelf je kind overschat.

Als je intensief met je kind gaat oefenen voor de eindtoets, is de kans groot dat je kind inderdaad een hogere score behaalt dan zonder oefenen. De vraag is alleen wat zo'n kunstmatig opgekrikte score waard is. Zou je kind dankzij die score op een hoger onderwijsniveau terechtkomen, dan is de kans groot dat het voortdurend op zijn tenen moet lopen om het niveau aan te kunnen - als dat al lukt...

Dyslexie dyscalculie of kleurenblindheid

AANPASSINGEN IN DE EINDTOETSEN

Ook kinderen met dyslexie of dyscalculie en kinderen die bijvoorbeeld kleurenblind zijn of slechtziend moeten de eindtoets maken. De drie beschikbare eindtoetsen houden echter wel rekening met deze extra moeilijkheden. Er zijn speciale versies voor kinderen met speciale ondersteuningsbehoeften. De mogelijkheden verschillen per eindtoets.

DYSLEXIE

De centrale eindtoets heeft sinds dit jaar geen aparte dyslexieversie meer. De standaardopmaak is nu zo dat deze ook geschikt is voor leerlingen met dyslexie, of een visuele beperking. Ook is er een pdf-versie die geschikt is voor tekst-naar-spraak-software. De toets is ook beschikbaar in een audioversie. **ROUTE8** is beschikbaar in een aparte versie, waarbij gebruik wordt gemaakt van Readspeak om de teksten voor te lezen. De voorgelezen woorden zijn gearceerd. Daarnaast is het (voor alle kinderen) mogelijk om het lettertype te vergroten. De speciale dyslexieversie is in principe voorbehouden aan kinderen met een dyslexieverklaring. **De IEP Eindtoets** is beschikbaar in een vergrote versie van de toetsboekjes, met een grote letter. Daarnaast is er een gesproken versie op cd of Daisy-cd. De school mag bovendien besluiten om kinderen met dyslexie meer tijd te geven. **De Dia-eindtoets** heeft een ingebouwde ingesproken versie. Ook is het mogelijk om de toetschermen te vergroten en mag je kind meer tijd gebruiken. De AMN Eindtoets heeft geen aparte versie voor kinderen met dyslexie. Wel krijgt je kind 25% meer tijd om de toets te maken. **De CESAN Eindtoets** voorziet in een speciale toetsversie voor dyslectische leerlingen. De toets is in kleur afgedrukt in grootbeeldversie. Hierdoor zijn de teksten en afbeeldingen extra goed leesbaar. Ook mag je kind meer tijd gebruiken.

DYSCALCULIE

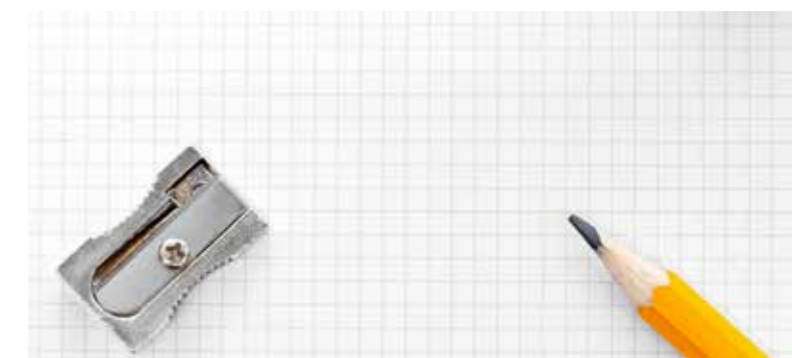
Geen van de toetsen heeft een aparte versie voor kinderen met dyscalculie. Wel mag de school je kind meer tijd geven of zijn er andere aanpassingen mogelijk. Bij de centrale eindtoets zijn hulpmiddelen zoals tafelkaarten en rekenmachines niet toegestaan. Dat mag bij de IEP Eindtoets dan weer wel.

KLEURENBLINDHEID

De centrale eindtoets is er ook in een zwart-wit versie op normale grootte, speciaal voor kinderen die kleurenblind zijn. **ROUTE8** heeft geen aparte versie voor kleurenblinden, omdat de normale toets geen problemen geeft voor kleurenblinden. **De IEP Eindtoets** is beschikbaar in een zwart-wit uitgave van de opgavenboekjes. **De Cesan Eindtoets** heeft een aparte zwart-wit versie, waarin bijvoorbeeld ook diagrammen anders zijn gemarkeerd.

ZORGPLICHT

De school heeft de wettelijk plicht om vooraf te onderzoeken aan welke speciale ondersteuning leerlingen behoefte hebben. Als je je zorgen maakt, kaart die dan gerust aan bij de school.

Tips voor de toets

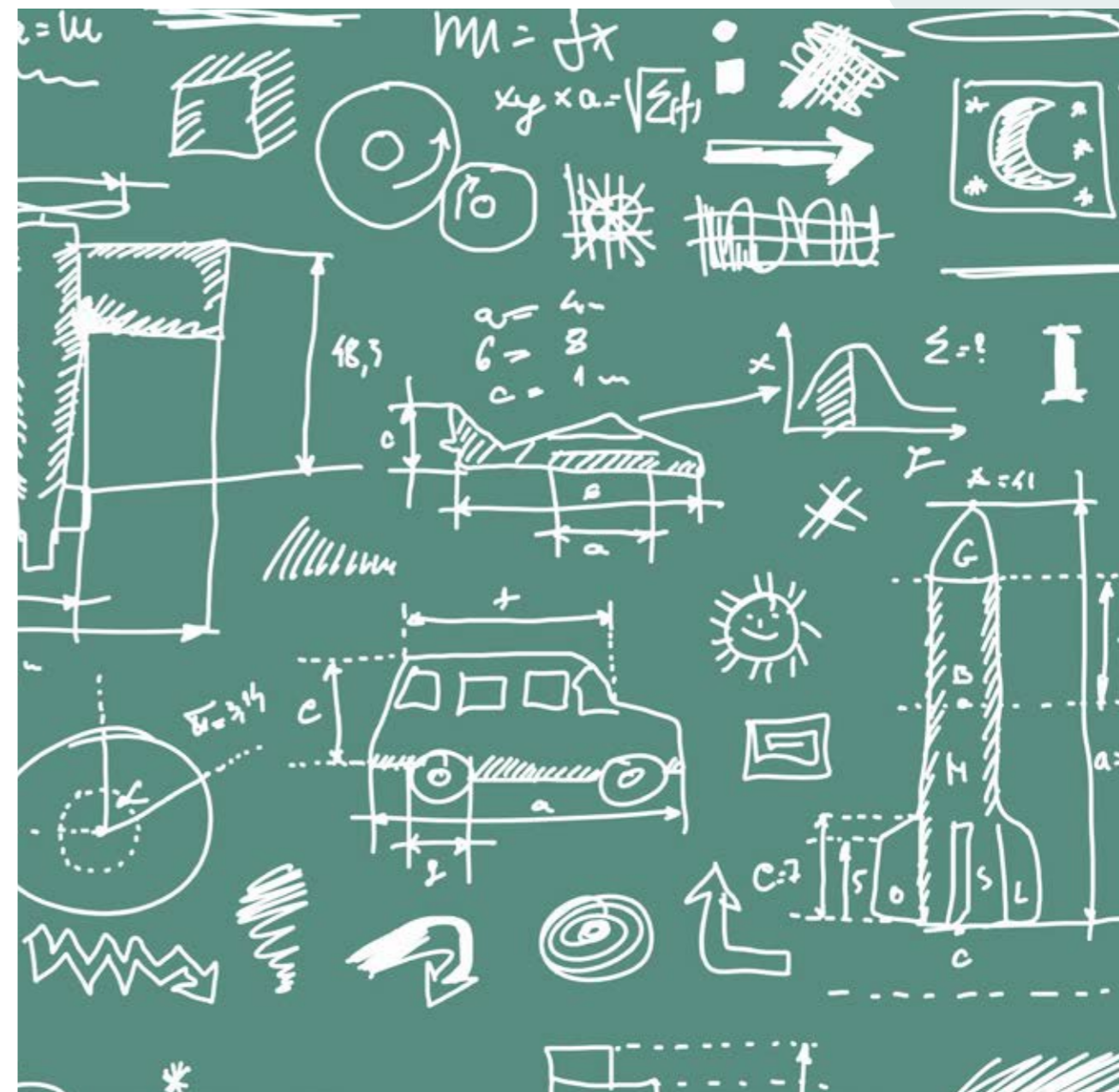

TIPS VOOR KINDEREN

- Vertrouw erop dat je het kunt!
- Lees de vragen rustig door en bekijk de plaatjes. Ga bij jezelf na of je begrijpt wat de vraag precies is.
- Als je een vraag tegenkomt waar je echt het antwoord niet op weet, sla die dan over. Je kunt het dan later nog eens proberen.
- Geef altijd een antwoord, ook als je er echt niet uitkomt. Bij meerkeuzevragen heb je altijd de kans dat je goed gokt!
- Eet en drink gezond tijdens de toets. Op (suikervrije) kauwgom kauwen kan helpen om je te concentreren. Op veel scholen mogen kinderen daarom kauwgom gebruiken tijdens toetsen.
- Relax! Ga 's middags lekker naar buiten, sporten of een film kijken. Dan kun je je de volgende dag weer goed concentreren.

TIPS VOOR OUDERS

- Ga ontspannen om met de eindtoets.
- Toetsen maken is zwaar werk, houd er rekening mee dat je kind moe is als het thuiskomt.
- Toon belangstelling. Vraag hoe de toets ging en waar de vragen over gingen. Vraag hoe je kind de toets heeft ervaren. Was het leuk om te doen? Was het moeilijk? Lukte het om geconcentreerd te blijven?
- Ga iets leuks doen met je kind. Speel een spelletje, koop een ijsje.
- Wees trots op je kind en laat blijken dat jij er vertrouwen in hebt. Je kind heeft acht jaar op school gezeten en in die tijd heel veel geleerd. Dat komt er in de eindtoets echt wel uit.

Colofon

Uitgave: Thuisinonderwijs.nl / Heutink

Tekst: Jacqueline Wouda

Vormgeving: Marit Mekenkamp en Ester Schulte

© Thuisinonderwijs.nl, 2017. Alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

